

Begyndelser Nye tyske bøger på dansk, 2010-2013

ROBERT SCHNEIDER

ÅBENBARINGEN

Forlaget Hovedland, 2011

Oversat af Jacob Jonia efter Die Offenbarung

(Aufbau Verlag, 2007)

Oversættelsen er støttet af Goethe-Instituttet

»Mit liv har været én lang fornedrelse, en ydmygelse ud over alle grænser. En katastrofe både privat og arbejdsmæssigt. Aldrig har jeg kendt andet end nedture, skuffelser og afvisning. Mit liv er en krønike over konstant fiasko, en dagbog om skønne, spildte kræfter. En perfid hån mod mine evner, et udtryk for komplet uvidenhed omkring det, jeg beskæftiger mig med. En systematisk og vedvarende knægtelse af min personlighed, som dette brev – brev er for meget sagt! – denne lap papir er endnu et udtryk for. Håb er et ord, jeg kun har hørt andre mennesker bruge. Begreber som glæde og lykke er udelukkende en del af mit passive ordforråd. Uanset hvad jeg har givet mig i kast med, har jeg omgående brændt fingrene på det. Alt, hvad jeg ønskede mig eller længtes efter, har været uopnåeligt. Og når jeg turde satse, måske endda mig selv – det er sket alt for ofte, alt for ofte – blev jeg på stående fod straffet for det. Mine videnskabelige opdagelser er ikke engang værd at trykke som notits i Naumburger Tagblatt. Leo, du ser her en mand for dig, som har fejlet totalt. Du står her ansigt til ansigt med et fortvivlet menneske, som ikke efterlader sig noget, ikke engang sit navn. Det er desværre sandheden, og sandheden er som bekendt smertefuld. frygtelig smertefuld endda! Det er slet ikke noget brev. Det er en drengestreg, en fornærmelse hele vejen igennem. Hvor er det kollegiale, akademiske samarbejde henne? Hvor er den gode tone? Hvor er der en smule anstændighed eller blot almindelig dannelse? Er d’herrer fra Bachselskabet i Leipzig da lige så moralsk fordærvede som platuglerne i fjernsynet? Jeg er rystet og målløs. Ja, målløs. Jeg mangler ord. Men hvorfor gider jeg overhovedet hidse mig op? Det hele har jo alligevel været forudbestemt. Min eksistens

Begyndelser Nye tyske bøger på dansk, 2010-2013

er et bevis på, at selv Gud får dårlige indfald.
Jeg kan ikke finde nogen anden forklaring på mit forfejlede liv. Det siger jeg som protestant, ikke som videnskabsmand. Som videnskabsmand må jeg nemlig anklage far, fordi han absolut ikke kunne styre sin seksualdrift, da han vendte tilbage fra fangenskabet. Det er ikke for at anklage far. Livet er jo trods alt mere end en drift. Livet er metafysisk, og netop derfor er det hele så forfærdeligt. Jeg anklager Gud selv for det skøre indfald at lade et så ubetydeligt menneskeliv opstå. Jeg har ikke engang drevet det så vidt, at Stasi gad oprette en sagsmappe om mig. Ikke engang dét! Jeg har bedt om aktindsigt. Det besvær har jeg påtaget mig, men jeg fandt ingenting, slet ingenting. Så betydningsløst må mit livsforløb have været, at ikke engang Stasi har gidet beskæftige sig med mig. For pokker, det er ikke et brev, det er en svinestreg, ja, kære professor, blæres-æresdoktor Hans-Georg Sperling, Harvard og Leipzig, bortrejst i embedes medfør! Men hvad nytter det at hidse sig sådan op? Jeg er nu engang en sønderknust skabning, og det i en alder af blot 45 år, så at sige en mand i sin bedste alder. Ved nærmere eftertanke begyndte hele redeligheden med min fødselsdato. Hvordan kunne man dog i den grad mærke et barn for livet, at man lod det komme til verden juleaften? Jeg ærer min mor. Det gør jeg virkelig. Hun var tavs og udholdende og samtidig opgivende. Men retskaffen. Jeg anklager Ham deroppe, ikke min mor. Født juleaften! I skyggen af den allerhøjeste! Ikke engang min egen festdag kunne jeg få! Hele familien på besøg, men ikke for min skyld. Det præger et barn. Psykologisk set og i det hele taget. Den slags får et barn til at føle sig helt og aldeles uønsket. Men julen har på den anden side kun været et første bevis på, at jeg er dømt til at føre en skyggetilværelse her på denne jord, og at ...«

»Jakob ...«

»Du skal ikke afbryde mig, Leo, sæt dig pænt! Man skal rette ryggen, når man spiller Bach!«

»Passer det, at ossierne ikke bestiller andet end at klynke?«

»Hvem siger det?«

Begyndelser Nye tyske bøger på dansk, 2010-2013

»Dem inde i fjernsynet.«

»Jeg kan ikke tåle at høre den slags klicheer!«

»Hvad er en kliché?«

»En kliché er en vestlig dumhed!«

»Er du også dum?«

»Hvabehar?«

»Fordi du ikke bestiller andet end at klynke.«

»Leo, du er for ung til at fatte, at livet blot er en række af utålelige sekunder, minutter, timer, dage, måneder, år og årtier. At livet ikke giver én andet end lussinger ... Det er ikke noget brev ... professorblæres-æres-fjols-i-embedes-medfør! Det er en himmelråbende svinestreg! Det er!«

Musikforskeren Jakob Kemper fra Naumburg an der Saale krøllede det brev sammen, som sådan havde fået ham til at fare i flint.

Han gik hen til den glohede kulovn, åbnede den lille dør og sigtede. Skrivelsen, som i den grad havde forarget ham, forfejlede sit mål. Kemper bøjede sig, stønnede, samlede papirkuglen op og skulle til at kaste igen. Men han lod armen synke, lukkede ovndøren, gik tilbage til klaveret, bøjede sig over det, og med sine spidse fingre glattede han papirkuglen ud og læste brevet endnu engang uden at sige noget, mens han krusede læberne i foragt.

»Kære hr. Kemper. Modtag min høflige tak for Deres skrivelse, som jeg først er i stand til at besvare i dag, eftersom en nådesløs akademisk kalender har sendt mig fl ere måneder til Amerika i embedes medfør. Jeg vil svare Dem så udførligt, jeg kan, eftersom det i vore dage efterhånden er sjældent at se et håndskrevet brev, navnlig i en sådan kalligrafisk stil.

Bachselskabet føler sig bæret over, at De i forbindelse med den forestående restaurering af orglet i Skt. Wenzelskirken vil stille Deres sagkundskab til rådighed. Ikke mindst da jeg vil gå ud fra, at ingen ligger inde med et mere dybdegående kendskab til dette berømte instrument end De, eftersom jeg læser i Deres brev, at De nu i 27 år – altid ulønnet – har varetaget gerningen som organist.

Beklageligvis må jeg meddele Dem, at selskabet allerede har sammensat en international stab af videnskabsmænd,

Begyndelser Nye tyske bøger på dansk, 2010-2013

restauratorer, organologer og andre
førsteklasses eksperter, og at disse personer vil gøre
alt, hvad der står i deres magt, for igen at tilføje instrumentet
den klang, som Johann Sebastian Bach må
have hørt, da han i 1746 inspicerede orglet sammen
med Gottfried Silbermann.

For at De kan se med hvilken seriøsitet, selskabet
har iværksat projektet i Naumburg, vil jeg blot nævne
to navne fra den før omtalte kommission. På trods af
en række vanskeligheder er det lykkedes os både at
tilkalde den verdensberømte nederlandske organist,
Frits van Hulle, og hr. professor Yoshida Koyatake fra
New York. Sidstnævnte vil De formentlig kende for
hans banebrydende studie om dateringen af Bachs originale
håndskrift på baggrund af vandmærket. Begge
de lærde herrer har indvilget i at overvåge de afgørende
faser i restaureringen af orglet sammen med min assistent,
dr. Albert Zinser, og min egen ringe person.

Hermed når jeg til svaret på Deres forespørgsel:
Bachselskabet kan desværre ikke imødekomme Deres
ønske om – under en eller anden form – at deltage
i projektet, hvor meget jeg end selv ville bifalde det.
Men personlige hensyn må vige i betragtning af, hvor
vigtig en opgave det er at vække et af Tysklands prægtigste
barokinstrumenter til live igen.

Tillad mig at komme med en afsluttende, så at sige
privat bemærkning: Ved dannelsen af den videnskabelige
arbejdsgruppe har selskabet udelukkende vægtet
faglige egenskaber. Vi har ikke, som De synes at ville
antydte i Deres brev, bevidst forsøgt at undgå østtyskere.
Tværtimod! Alt for længe har Bachforskerne
måttet undvære deres kolleger i det tidligere ddr, og
det er et rent tilfælde, at der ikke deltager nogen østtyske
videnskabsmænd ved løsningen af denne konkrete
opgave. Men det bliver trods alt en ære for mig
at hilse på Dem i Naumburg. Ærbødigst, professor dr.
h.c. Hans-Georg Sperling, Harvard og Leipzig, bortrejst
i embedes medfør.

ps: Vedlagt returnerer jeg Deres afhandling *Naumburg
og musikerfamilien Bach*. Jeg ser mig ude af
stand til at kommentere den.«

Kemper stirrede på brevet med ildrøde kinder.

Begyndelser Nye tyske bøger på dansk, 2010-2013

Hans lange, slanke fingre rystede. Han fik tårer i øjnene.

Selvom han vendte ryggen til Leo, kunne drengen

ikke undgå at bemærke det.

»Hvad græder du for?«

»Gid den gamle aldrig var vendt tilbage fra fangenskabets!

Gid jeg havde siddet bag rattet ved den bilulykke

i Weißenfels og ikke på bagsædet! Gid jeg var

faldet ned fra taget af Wenzelskirken dengang i stedet

for at blive hængende i tagskægget!«

»Men så ville du jo være død nu.«

»Og hvad så? Efter et år ville du allerede have

glemt mig. Inden længe ville du slet ikke kunne komme

i tanke om, at jeg nogensinde havde eksisteret.

Men det sværger jeg: Den sjuft, der har skrevet det her

skidt, han får ikke lov til at røre ved mit orgel! Det

skal jeg nok sørge for! Med det brev har han forspildt

sin chance! Den pralhals fatter nemlig ingenting. Jeg

har læst hans bøger både forfra og bagfra. En omgang

hypotetisk ævl, Leo. Elendige analyser, der historisk

set er tvivlsomme. Selvsmagende, så det er til at få

kvalme af. Den ene sprogblokt efter den anden.

Svulstigt. Tillægsord efter tillægsord. Jammerlig stil!

Men sådan en herre sidder og troner øverst oppe i Bachselskabet,

indkasserer fede honorarer og smider om

sig med skatteydernes penge. Han er en vigtigper, der

går med næsen i sky, en forbandet ...«

»Hvorfor har du skrevet til ham, når du synes, han

stinker?«

»Du skal ikke afbryde mig!«

»Jeg ville helt klart ikke have skrevet et brev til

det fede svin.«

»Kunne du ikke udtrykke dig lidt mere dannet?

Du er trods alt ikke hjemme hos vores far!«

»Nøj, mand, hvor du stinker i dag!«

»Så er det nok. Kig i noderne! ... Og forfra. Husk

sekstendedelspausen. Tre, fire, en ...«

»Jakob?«

»Hvad er der?«

»Du – øh. Vil du ikke fortælle mig en historie?

»Spil nu!«